

Slavenski dom

Ste. 222

V Ljubljani, tetrtek 30. septembra 1937

Seto II.

V ozadju berlinskih parad je prišlo do usodnih sklepov za Evropo

Zveza na življenje in smrt

Berlin, 30. sept. o. Predsednik italijanske vlade Mussolini je odpotoval iz Berlina večer ob 3. Pred odhodom vlaka sta se Mussolini in Hitler prisrečno poslovila. Na postaji sta bila poleg vodilnih osebnosti narodno-socialistične stranke še madžarski in španski nacionalistični poslaniki. Do meje je Mussolini spremljal Hitlerjev namestnik Hess.

V evropskih diplomatskih krogih razglabljajo zdaj o posledicah, ki jih bo Mussolinijev obisk imel za Evropo in svet. Splošno prepričanje je, da sta ob tem obisku italijanski fašizem in narodni socializem sklenila zvezo, ki je tesnejša, kakor pa če bi bila Hitler in Mussolini podpisala formalno vojaško pogodbo. Po mnenju teh krogov je med Mussolinijevim obiskom prišlo do naslednjih važnih dejstev:

1. Čeprav nista nemški in italijanski voditelj podpisala vojaške zveze, sta sklenila tako tesen sporazum, da zanj obrabljen oblika vojaških pogodb sploh ni potrebna. Brez take zunanje pogodbe sta obe državi manj vezani v politiki do drugih držav na svetu. Oseba na zvezi in sporazum med voditeljema je vredna vsaj toliko kakor vojaška zveza. Da so v Berlinu govorili tudi o vojaškem sodelovanju, priča dejstvo, da je Mussolini peljal tja ves svoj vojaški štab z maršalom Badogliom vred.
2. Nemčija in Italija bosta vztrajali pri takozvani osi Rim-Berlin, vendar sta se ob

Mussolinijevem obisku sporazumela, da je do stop v to zvezo mogoče tudi drugim državam. Pri tem mislijo predvsem na Anglijo, ki jo je Mussolinij v svojem govoru naravnost omenil, pa tudi na Francijo, če bi bila pripravljena pretrgati svojo zvezo z boljševiško Rusijo.

3. Zveza med obema državama bo tudi ideološka zveza za boj proti drugim, fašizmu in narodnemu socializmu nasprotujočim ideologijam, zlasti demokraciji in boljševizmu. Smisel te zveze je v znani Mussolinijevi napovedi: »V desetih letih bo Evropa fašistovska ali pofašistena.«

4. Voditelja obeh držav sta se sporazumela v tem smislu za nadaljni skupni boj proti komunizmu. Kakšen bo ta boj, je Mussolini povedal s tem, da je dejal, da bo fašizem z neposredno oboroženo akcijo preprečil vsak poskus, da bi se boljševizem vgnezdil kjerkoli na Sredozemlju.

5. Zaradi tega ne bosta Nemčija in Italija odtegnili svoje pomoči španskim nacionalistom, ni pa govorila o tem, ali bosta svojo pomoč pomnožili.

6. Obe državi bosta pazili na Avstrijo, kljub temu, da je Schuschniggov nenadni sestanek z dr. Hodžem med berlinskimi ob-

iskom naredil zelo mučen vtis na Nemčijo in Italijo. Vendar v razgovorih v Berlinu niso določili končnega stališča Nemčije in Italije do Avstrije, tudi se niso sporazumeli o spremembi dosedanje politike.

Vsa ta dejstva in sklepi govore o tem, da sta Italija in Nemčija prav po Mussolinijevem obisku zvezali svojo usodo za dolgo in da se bo njuna bodočnost razvijala po istih načelih in istih poteh.

Praznik Mussolinijeve vrnitve

Rim, 30. sept. o. Predsednik italijanske vlade Mussolini se vrne nocoj v Rim, kjer mu bodo priredili svečan sprejem. Današnji dan velja v Italiji za narodni praznik, ki ga bodo držali vsi uradi in kavarne, delavstvo pa bo dobilo plačo, kakor ponavadi. Mussolini se bo s postaje vrnil po Via Nazionale na Beneški trg, kjer so mu postavili velikanski slavalok v obliki črke M.

Vse italijanske radijske postaje bodo prenašale danes popoldne podrobnosti velikanske manifestacije, ki jo rimsko prebivalstvo pripravlja Mussoliniju ob njegovem povratku iz Nemčije. Ves Rim je danes v zastavah. Fašistična odposlanstva prihajajo iz vse države, da bi se pridružila manifestacijam rimskega prebivalstva svojemu šefu.

Hitler bo vrnil obisk Mussoliniju

Berlin, 30. septembra. AA. (Stefani.) Nemška politično-diplomatska korespondenca piše v zvezi z Mussolinijevim obiskom med drugim: Italijansko-nemški odnosi niso več danes kak taktičen diplomatski sporazum starega sloga, temveč priručno sodelovanje dveh narodov, ki sta ga svečano potrdila njuna voditelja. Počakati je sedaj treba, da vidimo, kateri narodi bodo iskreno razumeli Hitlerjev in

Mussolinijev poziv za ohranitev miru vsemu civiliziranemu svetu.

V berlinskih in italijanskih krogih izjavljajo, da je Mussolini povabil Hitlerja, naj obišče Italijo, vendar pa datum tega obiska še ni določen. Zdi se verjetno, da bo Hitler kmalu vrnil Mussolinijev obisk.

Strahote kitajsko-japonske vojne:

Žive bombe na japonsko admiralsko ladjo

Sangaj, 30. sept. o. V noči od ponedeljka na torek je prišlo v šangajskem pristanišču do strahovite eksplozije, ki je prebudila vse mesto, zlasti še, ker je za eksplozijo pričelo takoj strahovito streljanje med kitajskim topništvo in japonskimi

bojnimi ladjami. V začetku so mislili, da je torpedo zadela japonsko admiralsko ladjo »Izumoc«. Toda ladji se ni zgodilo nič, pač pa je japonsko raziskavanje prineslo strahotno odkritje o obupnih poskusih kitajskega junaštva.

20 kitajskih vojakov je ponoči krenilo iz Futunga proti japonski admiralski ladji. Nekateri izmed njih so se v čolnih, drugi pa s plavanjem

približali ladji in takoj začeli rezati jekleno mrežo, ki obdaja japonsko vojno ladjo za varstvo pred torpedi. Ker je to dolgo trajalo in se je med tem začelo dani, so na palubi opazili kitajske vojake. Njihovi tovariši, ki so na obrežju zasledovali njihovo delo, so jih nato, videč, da jih ne morejo rešiti, pogнали v zrak z žicami, ki so vezale eksplozivne mine z obalo. Vsi kitajski vojaki, ki so bili v neposredni bližini japonske ladje, so pri eksploziji našli smrt, japonski ladji sami je pa eksplozija prizadejala le neznatno škodo. Eksplozija je bila tako huda, da so lastniki in mornarji ameriške križarke »Augustac« oddaljene od kraja eksplozije kakšne pol milje, popadali s postelj.

Japonsko pomorsko topništvo je danes začelo intenzivno obstreljevati obalo med Paotingom in Nantavom. Mnogo topovskih strelcev je letelo nad tujimi ladjami, zasidranimi pri Huanhuju. Japonsko topništvo je najbolj obstreljevalo električno centralo v Futungu. Japonska letala so metala bombe na kitajske čete, ki so se zbirale blizu Futunga. Bombardirala so tudi kitajsko letališče pri Nanchevu in Cangeenu.

Drugače pa na šangajski fronti ni bilo posebnih sprememb. I japonske in kitajske čete so obdržale svoje dosedanje postojanke.

Zveza narodov naj doseže odstranitev tujih prostovoljcev iz Španije

Zeneva, 30. sept. o. Prizadevanje zastopnikov valencijske vlade pri zasedanju Zveze narodov je šlo za tem, da bi prepričali zastopnike svetovne javnosti, da je valencijska vlada močna in da lahko računa v državljanski vojni na zmago. Ker se jim to ni posrečilo in ni bila valencijska Španija znova izvoljena v Svet Zveze, so skušali njene zastopniki doseči vsaj kako izjavo od Zveze narodov, da je na španski Valenciji v moralno oporo. Predsednik vlade Negrin je v svojem govoru postavil pet točk, v katerih je napadel Italijo in

Nemčijo, zahteval svoboden dovoz orožja v Španijo in sankcije proti državam, ki podpirajo nacionaliste. Teh pet točk pri Zvezi narodov niso sprejeli, pač pa je valencijski stalni zastopnik Del Vayo dobil namig, naj sestavi nov načrt za resolucijo.

Iz okolice španskega zastopstva pri Zvezi narodov poluradno poročajo, da pomeni načrt resolucije, ki ga je Alvarez del Vayo predložil pododboru za sestavo resolucije, resno prizadevanje za pomiritev. Ta načrt nima nikake neposredne obsodbe politike nevmešavanja in priznava dosedanja prizadevanja, da bi se nevmešavanje učinkovito izvedlo, ugotavlja pa neuspeh tega prizadevanja in zahteva od DN, da se ta neuspeh popravi, da se izreče za odpoklic tujih prostovoljcev iz Španije, ker je to edina pot, da se napravi konec napadu, čigar žrtev je Španija. Drugič zahteva resolucija takojšnjo obnovo svobodne trgovine z orožjem. Ker se beseda »napad« nahaja v besedilu tega načrta, Španija ne zahteva več od DN, da ugotovi napad na njeno ozemlje po tujem vojaštvu. Namesto znamenitih petih točk iz Negrinovega govora, ima načrt del Vayeve resolucije samo dve točki.

Svetovna splošna stavka v korist Valencije

Zeneva, 30. sept. AA Stefani: Reči se sme, da je razočaranje španskih delegatov v DN veliko in da vlada splošno prepričanje, da so marksisti doživeli popoln neuspeh. V zvezi s tem se je izvedelo, da je Largo Caballero sklenil v prvi polovici oktobra apelirati v imenu združenih španskih delavskih organizacij na sindikate vsa sveta; zahteval bo, da naj sindikati pritiskujejo na svoje vlade v korist valencijske vlade. Dalje govore, da bo Caballero, če ta poziv ne bi rodil uspeha, izdal nov poziv in bo v njem zahteval proglasitev svetovne stavke. Baje je Caballero že dobil načelen pristanek mednarodnega sindikata delavstva petrolejskih podjetij in prevoznih delavcev.

Kolera v Šangaju zahteva vedno več žrtev. Trenutno je v mednarodni četrti bolnih 2000 ljudi, od 100.000 beguncev, ki žive v strašnih razmerah brez kruha in brez strehe.

Maršal Badoglio bo v Budimpešti, kamor pride v začetku oktobra, gost madžarskega vojnega ministra Roederja, s katerim sta se skupno udeležila nemških vojaških vaj.

Vesti 30. septembra

Pet mrtvih in 11 težko ranjenih je bilo pri eksploziji v bruseljski strojni tovarni Burckhardt, kjer se je razletel kompresor. Za eksplozijo je prišel še požar.

Upor je izbruhnil v južni Arabiji, in sicer v tistem predelu, ki je pod angleškim vplivom. Angleško poveljstvo je iz trdnjave Adena ob Rdečem morju poslalo nad upornike močne vojaške oddelke. Pri prvih spopadih med Angleži in Arabci je bil ubit en angleški častnik ter več vojakov.

Stavka varšavskih občinskih uslužbencev se je končala po posredovanju župana in notranjega ministra s sporazumom.

Dr. Hodža in dr. Schuschnigg se na sestanku v Badenju nista razgovarjala o političnih vprašanjih. Tako trdi avstrijsko časopisje. Državnika sta se pri tem nenadnem srečanju seveda razgovarjala najbrž le o vremenu.

42 hišnih preiskav je spet izvedla pariška policija pri raznih pomembnejših anarhistih v različnih mestnih predelih. Povsod je dobila veliko orožja.

Odposlanstvo nemških industrijcev, ki se je precej časa mudilo v Avstriji, se je včeraj vrnilo v Nemčijo. Pred odhodom so industrijci poslali zahvalne brzojavke predsedniku republike Miklasu in kanclerju dr. Schuschniggu.

Svetovni kongres književnikov, ki se ga je udeležilo 350 zastopnikov iz 45 držav, se je končal včeraj v Parizu.

Podržavljenje dela velike francoske orožarne Schneider & Creuzot je stopilo v veljavo v ponedeljek, ko so zastopniki vlade prevzeli svoje posle v tovarnah.

Nova avstrijsko-italijanska trgovinska pogajanja se bodo začela konec oktobra ali pa v začetku novembra v Rimu. Pogajanja naj bi odpravila plačilne težkote, ki so se pojavile v trgovinskem prometu med Avstrijo in Italijo.

Ker je grozil filmski igralci Vesselyjevi z bacili gobavosti, je bil v ponedeljek pred porotniki na Dunaju obsojen neki Walter Moule na 8 mesecev težke ječe. Igralki je grozil zato, da bi od nje dobil 50.000 šilingov.

Vojaško službo aktivnih častnikov in vojakov je japonsko vojno ministrstvo podaljšalo na nedoločen čas in za zdaj ustavilo vse častniške upokojitve.

Francoske finance je mogoče rešiti le s tem, če se dvigne proizvodnja, tako je pokazala preiskava finančnega ministrstva o vzrokih gospodarskega nazadovanja pod vlado ljudske fronte.

Nov rekord v letu čez Atlantsko morje je doseglo angleško vodno letalo »Cambria«, ki je potrebovalo za pot iz Anglije v USA 10 ur in 33 minut.

Kolera je začela divjati tudi na severnem Kitajskem. V največjem pristanišču Takuju so ugotovili zadnje dni 20 smrtnih primerov zaradi kolere. Inozemci beže iz mesta, v katero ladje ne smejo več prihajati.

Bivša avstrijska cesarica Zita, ki je sorodnica nekdanjih španskih kraljev, je pred dvema dnevi dopotovala v Hendaye, od tu pa odšla v nacionalistično Španijo. Kakšen namen ima ta njena pot, ni znano.

Romunski zunanji minister Antonescu, ki bi moral že pred dvema dnevi odpotovati iz Zeneve, je svoje bivanje tam neudoma podaljšal. To dejstvo spravlja v zvezo s francoskim prizadevanjem za ustanovitev nove podonavske zveze pod francoskim varstvom.

Velike vojaške vaje bolgarske vojske, prve po svetovni vojni, so se končale včeraj. Glavne dela vaj se je udeleževal tudi kralj Boris.

Na bojkot japonskega blaga pozivajo angleški liberalni listi, zlasti »News Chronicle«. List bo organiziral prodajo posebnih znamenj z napisom »Ne kupujem japonskega blaga«. Izkupiček za te znake bo dobilo društvo za pomoč Kitajski. Tej bojkotni akciji se je pridružila zlasti anglikanska duhovščina.

Vrhovni poveljnik poljske vojske, maršal Ridz Smigly, se bo najbrž udeležil romunskih vojaških manevrov.

Na izpraznjena mesta v Svetu ZN so prišli zastopniki Peruja, Perzije in Belgije, ki je dobila mesto, katero je do zdaj imela valencijska Španija.

5000 funtov odškodnine bo dobil angleški poslanik v Nankingu, Knatchbull, ki so ga Japonci napadli, ko se je vozil v Šangaj in ga težko ranili. To odškodnino bo dala poslaniku angleška vlada.

Vesti o resni bolezni bivšega nemškega cesarja Viljema se vzdržujejo, kljub zanikanju iz cesarjeve najozke okolice.

Vojvoda Widsorski je imel v Parizu dolg razgovor z angleškim vojnim ministrom Horeom Belishom. Razgovor se je nanašal na to, ali bi vlada vojvodi dovolila, da se vrne v Anglijo ali ne.

O desetih novih smrtnih obsojnih pišejo moskovski listi. Obsojeni in ustreljeni so bili višji upravni uradniki v Leningradu, ki so baje vohunili po navodilih tajne nemške politične policije.

Štirinajstič se operirali včeraj v Parizu znana francoskega radiologa Charlesa Vaillanta, ki je uredil v Franciji prvi laboratorij za poskuse z radijem. Pri dolgoletnem delu je od radijskih žarkov dobil neozdravljive poškodbe, ki mu razjedajo vse telo.

Predsednik naše vlade dr. Stojadinović je včeraj sprejel angleškega poslanika Campbella in italijanskega poslanika Indellija.

Nacionalistična zarota na valencijskem ozemlju

Madrid, 30. sept. AA. Havas: Madridska policija je razglasila, da je aretirala veliko članov neke falangistične organizacije. Aretiranci so sodelovali s člani pred kratkim odkrite tajne družbe. Te aretacije so pripomogle k odkritju nove skrivne organizacije in preiskava je dognala, da so bili člani te organizacije v zvezi z več podobnimi družbami. Mislijo, da so te aretacije v zvezi z nedavnimi aretacijami v Valenciji in Barceloni, ko so prišli na sled organizaciji razširjeni po vsej Španiji, kolikor je je v rokah valencijske vlade. Iz zanesljivega vira se je zvedelo, da je vse benčinske rezervirje v Barceloni zajel požar. Kaj je vzrok ognju, še niso dognali. Rezervirji so popolnoma zgoreli.

Uboj v Hudem grabnu pod Tržičem

Tržič, 30. sept.

Preteklo nedeljo je bilo pri Sv. Luciji pri Tržiču žegnanje. Na to žegnanje je prišlo tudi večje število fantov iz okolice, ki so se nato mudili v gostilni Zupan. Med njimi je bil tudi Meglič Ludvik, doma iz Brezij pri Sv. Neži nad Kovorjem. Šele pred 14 dnevi je prišel od vojakov. Fantje so se med seboj sporekli, kakor je že pač stara navada. V Hudem grabnu je prišlo do pretepa, katerega žrtev je postal omenjeni Meglič. Neki A. mlinar iz Leš, in delavec P. iz Slatine sta začela Megliča premetavati. Meglič je pri tem tako nesrečno padel na betonski zid, da mu je počila lobanja. Oba napadaleca se radi preobitne pijanosti, ki sta jo prej zavžila, najbrž nista zave-

dala svojega dejanja. Meglič je ležal v občestnem jarku do drugega dne jutraj. Prvi so ga zapazili delavci, ki so odhajali na delo, vendar pa so smatrali, da je območje v jarku kak pijanec, ki da se bo že prebudit, ko se strezni. Nekdo pa si je Megliča le ogledal bolj natančno. Pri tem je opazil, da gre za mrtvega človeka. Na kraj divjakega napada so takoj prišli orožniki iz Tržiča in začeli temeljito preiskavo. Mrtvega Megliča so takoj prepeljali v kovorsko mrtvašnico, kjer so ga v ponedeljek popoldan obducirali. Oba napadaleca sta bila takoj izročena sodišču.

Na jutrišnje začetno sejo valencijske zbornice je predsednik kvlade Negrin povabil angleške poslanke. Njegovemu povabilu bo ustregla menda samo delavska stranka, ki bo poslala v Valencijo dva zastopnika.

Prva smrečica na vseučiliški knjižnici

Sprehod po terasah četrtega nadstropja

Ljubljana, 29. septembra.

Tam na Turjaškem trgu, ki je bil še pred dobrim letom navadna gmajna, po kateri so mestni uradniki zbijali žogo, so delavci prav te dni v znak, da je vseučiliška knjižnica v surovem stanju že dosegla svoj najvišji vrh, zasadili prvo smrečico. Malokdo jo je opazil, vendar pa je hotel delavec, ki se je spomnil tega starodavnega običaja zidarjev, da izbožajo smrečice v znak, ko je stavba pod streho, brez dvoma pokazati nekoliko tistega veselja, ki bi moral navdajati ves slovenski narod, ki je v borbi za univerzitetno knjižnico potrošil toliko črnila, dokazati, da je gradnja univerzitetne knjižnice v svojem razvoju dosegla najvišjo točko, od katere pa se razvije univerzitetne knjižnice vanjo še prav dolga pot.

S 15. oktobrom bo poteklo natanko

leto dni, odkar so delavci zasadili krampe in lopate

da zgrade slovenski kulturi hranilišče, ki ga že dolgo zasluži. Na prostoru, ki obsega 2000 kvadratnih metrov, so morali izkopati za temelje okrog 4800 kubičnih metrov zemlje. Odkopavanje terena v globino je seglo tri in pol metra globoko, saj je bilo v prvi vrsti potrebno, da se postavijo za novo stavbo dovolj trdni temelji. Betonirana tla so ojačena z železom in bodo brez strahu mogla nositi težko masivno stavbo nad seboj. Komisija, ki je preiskovala teren in v kateri je bil inž. tehn. univ. prof. Král, je ugotovila, da prenesejo tla samo poldrugi kilogram obtežitve na kvadratni centimeter, zato pa je bilo potrebno, da se je zgradil srednji temeljni zid v širini 8 kvadratnih metrov 70 cm debel. V ostalem pa znaša temeljna betonska plast železobetona najmanj 30 cm.

Kakor znano, je po dolgotrajnih bojih, ki so zadevi vseučiliške knjižnice več škodili kakor koristili, zmagal Plečnikov načrt. Tehnično nadzorstvo pri gradnji ima inž. arh. Glanz. Vsa zgradba, ki že zdaj kaže sliko, kako bodo v notranjosti urejene knjižnice, čitalnice in skladišča za knjige, obsega pritišče in štiri nadstropja za knjige. Določeno je, da pridejo v prvo nadstropje razni uradni prostori, profesorska čitalnica, razstavna dvorana in posebna soba za rokopise, zgornja tri nadstropja pa bodo služila kot skladišča za knjige. V pritiščju bodo prostori za časopise, za ekspedicijo in stanovanje za vratarja. Preden bo mogoče v stavbo vseliti in vanjo spraviti ogromno množino knjig, je jasno, da se bo morala vsa stavba dobro osušiti. To pa bo trajalo najmanj tri leta, tako da bo vseučiliška knjižnica sposobna za javni promet šele leta 1940. Za ta čas bo treba seveda knjige spraviti v poseben prostor.

Kakor določa pogodba, tako bo stavba res že letos v grobem stanju tudi pod streho. Pri gradnji vseučiliške knjižnice so graditelji tudi naleteli na

več zgodovinskih zanimivosti

Tako se je dosedaj ugotovilo, da se je staro mestno obzidje nahajalo že znotraj stare Emone in da se je severozapadna stena bivšega porušenega knezjega dvorca ob Vegovi ulici naslanjala na stari zid Emone. Februarja letos pa so delavci odkrili zanimivo zgodovinsko ploščico pod glavnim portalom nekdanjega Knežjega dvorca, ki daje nekaj zanimivih podatkov o njega lastniku in graditelju. Kulturni referent mestne občine dr. Rudolf Mole je o tem v kulturni kroniki objavil malo študijo in tudi razložil napis na tej posvetitveni ploščici iz dobe okrog leta 1750.

Zdaj, ko je vsa stavba v grobem stanju že kolikor toliko dograjena, pa ni videti tiste živahnosti, ki je vladala od početka. Delavci so se zdaj razgubili po vsej stavbi in vsak opravlja svojo posebno nalogo. Veliki »paternošter« se še zmerom neutrudno vrti in obrača in dovaža v najvišje nadstropje, ali prav za prav že na teraso, sklade opeke za zadnja dovršena dela. Vodja stavbenega podjetja g. Curk si je prišel ogledat, kako napredujejo

12 letni fant ustrelil 6 letnega bratca

Maribor, 29. septembra.

Danes zjutraj se je v Kamnici pri Mariboru dogodila tragična nesreča, ki je zahtevala življenje 6-letnega otroka. Posesnik Grizild je ponoči strážil v sadovnjaku in vinogradu. Zjutraj se je vrnil domov z nabito lovsko puško, jo obesil na steno ter nato z ženo odšel na delo, otroke, 3 fantke in 1 dekletce, pustil pa same doma. Otroci so si čas prežigali s igranjem. Ko so se že vsega naveličali, so poskusili še igrati z očetovo puško. 12-letni Ivan je segel po njej in ker je bil prepričan, da puška ni nabita, je nameril na svojega 6-letnega bratca ter sprožil. Izstrel je malega zadel v levo nogo nad kolonom ter mu popolnoma raztrgal. Na pok so prihiteli sosede in starši, ki so malega fantka našli nezavestnega in vsega v krvi. Takoj so preko županstva poklicali mariborske reševalce, ki so malega nesrečnega zasilno obvezali in ga prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa je kmalu po prevozu zaradi izkrvavitve izdihnil. Otrokova nesrečna smrt je vzbudila med okoljskim prebivalstvom mnogo sočutja z nesrečnimi starši, ki so na tako žalosten način izgubili otroka.

General Krstič se je vrnil v Kamnik

Kamnik, 30. septembra.

Že dalj časa se je šušljalo, da je povrne v Kamnik artil. tehn. brigadni general g. Vladimir Krstič — in res se je to zgodilo točno po dveh letih. Te dni pa se prevzame posle komandanta mesta in upravnika smodnišnice.

Nad 300 delavcem in njihovim družinam — katerim je bil v času svojega službovanja v Kamniku kot dober in skrben oče, je od veselja zagralo srce — ko so zvedeli to novico. Na dan prihoda pa se je sprehajal po mestu ter z nasmeškom odzdravljaj meščanom, jim segal v roke in se z vso ljubeznivostjo razgovarjal z njimi.

Dosedanji upravitelj — polkovniku gosp. Milojko Panovčiču, ki bo Kamnik kmalu zapustil, pa želimo na novem službenem mestu najboljši uspehe. V tem kratkem času si je tudi pridobil simpatije med delavstvom in meščanstvom tako, da ga bomo tudi pogrešali zaradi njegove družabnosti.

— Velike priprave za obisk mednarodnega kongresa katoliških esperantistov v Ljubljani se vršijo v vseh državah. Učimo se esperanta z novo praktično knjigo, ki jo razpošilja Klub esperantistov v Ljubljani. Cankarjevo nabrežje 7-1, da se bomo lahko s tujci sporazumeli.

dela. Pojasnjuje mi še to in ono. S tem se niti polovica vsega dela ni opravljena, mi pravi, in mi nato razlaga ureditev raznih prostorov in potek gradnje.

Vhodi

Glavni vhod v zgradbo bo iz Knežje ulice, še en vhod pa bo tudi iz Vegove ulice. V pritiščju bosta urejeni dve simetrični dvorišči. Po stopnicah, sicer še lesenih, pridev v prvo nadstropje. Tu bo glavna čitalnica, tako zvana glavna dvorana, ki bo dolga 45 metrov, široka 10 metrov in visoka 10 metrov, da bo segala v višino preko prvega in drugega nadstropja naravnost v tretje. Stranska okna te glavne dvorane bodo pravceta stena, tako bosta okni obsegali po 140 kvadratnih metrov. Za gradnjo knjižnice se je že dosedaj porabilo okrog 200 vagonov cementa, okrog 1 milijon 800 tisoč kosov opeke, 75 tisoč kosov specialne opeke za fasado in 180 čolnov podpeškega kamna, 10 vagonov različnega kamna iz Kamnika, Nabrežine. Železobetona se je porabilo 24 vagonov, lesa pa čez 1000 kubičnih metrov ali okrog 140 vagonov.

Edinstvena streha v Ljubljani

Zanimivost in poseben domiselek arhitekta g. Plečnika je streha vseučiliške knjižnice, ki bo valovita in iz bakrene pločevine, edina takšna streha v Ljubljani. Njena dobra lastnost je, da se bo bodisi ob vročini ali mrazu raztezala in krčila kakor harmonika in bo stala zmerom enako ravna.

SIMONE SIMON

očarljiva filmska umetnica, nepozabna iz filma »MATURA« — v novem krasnem ljubavnem filmu

PREMIERA V KINU SLOGI

LEPI DNEVI

Prvaki Združene opozicije

Ali bo dr. Maček podpisal sporazum?

Včeraj popoldne so se odpeljali v Zagreb kot delegati vodstva združene opozicije dr. Laza Markovič, Božidar Vlah in dr. Milan Gavrilović. V noči so prispeli v Zagreb ter bodo danes obiskali dr. Mačka, ki se je vrnil iz Rogaske Slatine. Prvaki združene opozicije poudarjajo, da je tekst sporazuma sestavljen popolnoma v trdem smislu, kakor je to očrtal dr. Maček, in o čemer so se delegati združene opozicije že dogovorili v Zagrebu. Ta tekst je 24. t. m. tudi potrdilo vodstvo združene opozicije v Belgradu. »Hrvatski dnevnik« podpira, da koncepta nabelnega sporazuma, ki so ga sedaj prinesli zastopniki združene opozicije v Zagreb, šefi združene opozicije v Belgradu niso podpisali in da je verjetno, da ga ne bo podpisal tudi dr. Maček, čeprav morda ne bo stvil h konceptu nikakih posebnih pripomb. Vzrok za to naj bi bil v tem, da bi se sporazum, ako bi zadovoljil vsestransko, podpisali vsi šefi hkratu ter ga nato objavili. Kljub temu, da ta načelni sporazum še nikakor ne govori o tem, kaj naj se spremeni v

notranjem vodstvu naše države, se zlasti v Zagrebu že širijo govorice, da je prav lahko mogoče, da sporazum s strani Mačka sploh ne bo podpisan. Zaradi tega je popolnoma jasno, da tekst sporazuma jutri še ne bo objavljen. »Hrvatski dnevnik« poudarja, da bo s sprejetjem načelnega sporazuma omogočeno mnogo bolj tesno sodelovanje med združeno opozicijo in vodstvom HSS in da že zaradi tega ni izključeno, da se v bodočnosti ne bi mogel iz tega izpeljati končni konkretni sporazum. Prav tako odgovarja »Hrvatski dnevnik« vsem tistim Hrvatim, ki ne verujejo v končni uspeh tega sporazumevanja. Za te naj velja, da so obstanek in vse pravice hrvaškega naroda v njegovih rokah in da hrvaški narod zaradi tega ni in ne bo preprečen nikakršne škode. Politiko hrvaškega naroda je doslej in bo v bodoče vodil hrvaški narod sam, njegovo vodstvo pa v najvišji meri spoštuje to narodno voljo.

Torej gre pri današnjem podpisovanju v Zagrebu za sporazum o sporazumevanju.

Celje dobiva počasi nov obraz

Tujcu, ki se gotov čas pomudi v Celju, se nudi prav lep pogled že izpred postajnega poslopja po lepem Aleksandrovo trgu. Zazrl bo pred sabo lepe palače, Mestno hranilnico, hotel Union, Evro po in še dalje, skoro v center mesta bo segel po Žerjavovi ulici njegov pogled. Sploh pa slovi Celje po svoji lepoti, ki jo so jo znali izkoristiti že davni rodovi, slovi pa tudi po svoji snažnosti in čistosti, ki krasi in lepša, lahko bi rekli skoraj vsako ulico, vsak prostor.

Ena najlepših ulic v mestu sploh je Cankarjeva, kjer so minulo leto popravljali in prepletkali razna poslopja kar po vrsti. Tu je na primer prenovljena precej lepa stavba-skladišče Rakuschove trgovine z železnico. Od tu se nudi precej lep razgled na vse strani. Pogled sega mimo krasne palače Ljudske posojilnice, mimo meščanske šole v Vodnikovih ulici, kjer so tudi pred nedavnim popravljali. Razgledamo se lahko po Kralja Petra cesti do Glavnega trga in še dalje. Tudi tu so prenovili precej stavb. Pred nedavnim je dobil novo obličje hotel Beli vol, malo dalje pa, kjer je bila poleg mogočnega Stermečkijevega trgovskega doma stara trgovina Karbeuz, raste sedaj druga stavba. G. Stermeček je namreč kupil stavbo, ki jo jo podrl in sedaj je zgrajena v istem slogu, kot je sezidan trgovski dom, novo poslopje v trgovske namene. Na vogalu Kapucinske ulice je bila stara stavba, ki pač ni bila preveč v okras našemu mestu. Isto so jo podrl. Mestna občina je na tem mestu dala zgraditi lepo ograjo, tako da je vhod iz Brega v mesto sedaj res lep in ima popoln mestni videz. Razen tega pa je dala mestna občina prenoviti vse stavbe, katerih lastnica je, z namenom, da dala dela in kruha brezposelnim in da pripomore k okrasu in ugledu mesta. Omenbe vredno je v tem predelu še pred nedavnimi dogotovljeni poslopje g. zdravnika dr. Krautbergerja, ki zaključuje vrsto lepih poslopj na Masarykovem obrežju. Očetje kapucini so zgradili lopo, ki naj bi služila številnim revežem, ki zahajajo vsak dan k njim, da se vsaj opoldne nasitijo. Razdirajo, popravljajo in gradijo pa še tudi drugod, tako n. pr. v Razlagovi ulici poleg hotela Evrope. Mestna občina gradi poleg mestne elektrarne na lepem Vrazovem trgu, kjer stoji pravoslavni hram sv. Save. delavski azil. Stavba je v surovem stanju že dogotovljena, tudi mizarska dela so že oddana in lahko upamo, da bo kaj kmalu izročena svojemu namenu. Mislim, da ni potrebno posebej govoriti o tej prevajni in prepotrebni zamisli, saj že vsi prav dobro vemo, kako težko je življenje teh, ki si z rokami služijo svoj borni kruh. Toda mesta ne preoblikujejo samo v notranjih predelih, celjsko mesto raste in se razteza na vse strani. V zadnjih letih so nastale številne stavbe na Hribu sv. Jožefa, v Zavodni, proti Levcu, dalje na Bregu, Spodnji Hudičji. Pa še vedno rastejo v bližnji okolici nove etavbe in mesto se še vedno razteza in širi. Omeniti pa je treba zaradi popolnosti slike tudi še one strani celjskega mesta, ki nam niso baš v ponos. Prepotrebni bi bil nov most čez Savinjo, saj vemo, da je tu, ki je bil postavljen le za silo, premajhen in preslab za promet, ki se vrši na njem. Prepričan sem tudi, da ne napravi na tujca nič kaj lepega

vtisa stavba na zelo prometnem kraju v Prešernovi ulici, ki je poleg krasno prenovljene Marijine cerkve; ta je v zgodovinski dobi služila za minoritški samostan, potem za okrogno sodišče, danes pa so tam privatna stanovanja, gostilna in trgovina. Nič kaj lepega vtisa tudi ne more imeti tujec, ki slučajno zaide po Slomškovem trgu mimo farne cerkve v Kocenovico ulico. Tako je poleg dobrih in lepih plati tudi kakor povsod nekaj, kar nam Celjanom ni nič preveč všeč. Ali živimo v dobi težkih gospodarskih pretresov in bridkih preizkušenj in vsi vemo, da je govoriti lahko, vemo pa tudi, da se trudijo vsi, tako mestna občina kakor poedini zasebniki za povzdigo našega mesta.

To pa nam daje tudi upanje, da bodo prav kmalu vse take stvari odstranjene in da bo mesto i po legi i po svojem mestnem izrazu slovelo kot eno najlepših v naši državi.

Zimski vozni red

Poleg sprememb, ki so že objavljene na sten-skih voznih redih, stopijo s 4. oktobrom 1937 še sledeče spremembe v veljavo:

1. Na progi Rogatec—Grobello vozita potniška vlaka št. 2114 in 2115 po sledečem voznem redu: potniški vlak št. 2114 odhaja iz Rogatec ob 9.15 in prihaja v Grobello ob 10.20; potniški vlak št. 2115 odhaja iz Grobelnega ob 10.44 in prihaja v Rogatec ob 11.44.
2. Na progi Maribor gl. kol.—Brezno-Ribnica vozita potniška vlaka št. L.9024 in L.9025 po sledečem voznem redu: potniški vlak L.9024 odhaja iz Maribora gl. kol. ob 14.32 in prihaja v Brezno-Ribnico ob 15.23; potniški vlak L.9025 odhaja iz Brezno-Ribnice ob 15.55 in prihaja v Maribor gl. kol. ob 16.52.
3. Na progi Maribor gl. kol.—Ruše izostaneta potniška vlaka št. L.9022, odhod iz Maribora gl. kol. ob 4.30, in L.9023, odhod iz Brezno-Ribnice ob 5.02.
4. Na progi Maribor gl. kol.—Ruše vozita potniška vlaka št. L.9018 in L.9019 po sledečem voznem redu: potniški vlak L.9018 odhaja iz Maribora gl. kol. ob 4.05 in prihaja v Ruše ob 4.28; potniški vlak št. L.9019 odhaja iz Ruš ob 4.38 in prihaja v Maribor gl. kol. ob 5 ter ima zvezo v Mariboru gl. kol. proti Ljubljani in Zagrebu na potniški vlak št. 515, ki odhaja iz Maribora gl. kol. ob 5.05.
5. Na progi Gornja Radgona—Radgona odhaja potniški vlak št. 8820 iz Gornje Radgone za 10 minut prej, t. j. ob 17.01 in prihaja v Radgono ob 17.06.
6. Na progi St. Janž na Dol.—Trebne na Dol.—Novo mesto izostane mešani vlak št. 9431/9221, odhod iz St. Janža na Dol. ob 6.10 in prihod v Novo mesto ob 7.48.
7. Na progi St. Janž na Dol.—Trebne na Dol.—Novo mesto vozi mešani vlak št. 9431 a po sledečem voznem redu: St. Janž na Dol. odhod ob 5.40, Trebnje na Dol. odhod 6.47 in Novo mesto prihod ob 7.25.

Požar v Stožicah

Sinoči je okrog 12 ponoči začel goreti v Stožicah lesen pod, last Jerneja Ivana iz Stožic št. 12. Leseno poslopje, ki je bilo krito s slamo, so ognjeni zublji v nekaj trenutkih zajeli tako, da je bila rešitev poslopja izključena. Ker je poslopje stalo na samem, za sosede ni bilo nikakršne nevarnosti, kljub temu pa so prišli pomagat gasiti. Na pomoč so prišle tudi prostovoljne gasilske čete s svojimi brizgalnicami iz Stožic, Ježice in Tomačevega. Gasilci so skušali omejiti ogenj ter razpadajočo stavbo podrli, nakar je tudi požar upadel. Na pomoč sta prihiteli tudi poklicna in prostovoljna gasilska četa iz Ljubljane, ki pa nista stopili v akcijo, ker so že domačini med tem ogenj pogasili. Uničeno poslopje je bilo že staro, posebnih poljskih pridelkov pa ni bilo v njem, tako da škoda ni posebno velika.

Trg natrpan z gobami

Ljubljana, 30. septembra.

Letošnja hladna in deževna jesen je najugodnejše vplivala na rast gob, zlasti jurčkov. Tako dobre letine za gobe že kmalu ni bilo. Od ponedeljka naprej vsak dan je bil ljubljanski trg zabasan z gobami. In ljubljanske gospodinje so jih na veliko kupovale. Vselej so bile gobe popolnoma razprodane. Kmetice iz gorenjske strani, zlasti iz smledniške, škofješke, kranjske, kamniške okolice so prinašale na trg zvrhane optne koše lepih, čistih in zdravih gob. Krasni so jurčki-ajdovčki. Danes so bile gobe na 20 stojnicah razvrščene ob semenišču in na prostoru od stolčici. Zaradi obilice gob so cene močno padle. Merica jurčkov je bila 1.50 do 2 din, kg gob pa 6 do največ 8 din. Gobarji so prinesli danes po splošnem računu najmanj do 2000 kg svežih gob. Tudi kupčije s suhimi gobami so se močno razvile. Poleg Gorenjcev so tudi Dolenjci iz turjaške in velikolaške strani prinesli zvrhane košare gob. Trgovci z gobami imajo sedaj najboljše posle. Izvoz gob se je močno dvignil. Kakor znano, naši trgovci-izvozniki izvažajo posušene gobe celo v Ameriko, kamor je usmerjen glavni izvoz in ker Amerikanci zelo cenijo naše gobe. Vsako leto dobimo za gobe prav lepe milijone in tudi naši nabiralci gob pridejo do lepega zaslužka.

O, ti presneta domišljija!

Veselih počitnic je konec in tudi za dijake je zopet začel devetmesečni delavnik. Marsikdo izmed dijakov si želi nazaj čudovite dneve brezskrbnih izletov in sanjarij. Kako bi bilo lepo, če bi mogel študent z junaki svojih povesti iti cow-boy iz filmov doživljati junaške dogodivščine po tajinstvenih in neznanih zemljah, mesto da guli hlače po dolgočasnih šolskih klopetih. Pa se je odločil dijaček in pobegnil od doma in od pustih knjig. Zaskrbljeni starši so prijavili policijo, da je zginit njihov sinko in da jo je najbrž mahnil proti Sušaku, ker je Afrika dežela njegovih sanj. Gotovo se bo tudi ta mladostni pobeg srečno končal brez hujših posledic za fanta in starše; naj pa bo nauk za vse, da je prav ob začetku šolskega leta treba posebno paziti na šolsko mladež z bujno domišljijo.

6736 tužcev je bilo letos v Kranju

Kranj, 29. septembra.

Kljub temu, da je letošnje poletje prevladovalo deževno vreme, je obiskalo letos Kranj več tužcev kakor lansko leto. Do meseca septembra lani je obiskalo Kranj 6.169 tužcev, med njimi 4.687 Jugoslovancev, do septembra letošnjega leta pa je bilo v Kranju 6.736 tužcev, med njimi 5.245 Jugoslovancev. Doslej je naše mesto močno pogrešalo športnega kopaljšča, ki pa bo do prihodnje tujsko-prometne sezone že izvršeno.

Zaradi tega je bila pred dnevi v Kranju komisija, ki je imela namen določiti prostor novemu kopaljšču. Komisija se je vršila v Županovi jami in v Straheči dolini. Mnenje gospodov, ki so se sestali, je bilo, da je prostor v Straheči dolini veliko ugodnejši kakor v Županovi jami. Kljub temu pa se še zaradi oddaljenosti prostora v Straheči dolini definitivno niso odločili niti za eden niti za drugi prostor, pač pa bo o tem izrekel končno mnenje kopaljški odsek.

Ker bo do prihodnje tujsko-prometne sezone v Kranju odprt tudi nov moderni hotel, razen tega se v Kranju grade v večjem obsegu ceste, bo tujski promet v prihodnjih letih gotovo močno narasel.

Maribor

Zetev smrti. V Kettejevi ulici je umrla 63-letna soproga strojevodje drž. žel. v p. Julijana Karner, v Smetanovi ulici pa soproga žel. Marija Krojs. Naj v miru počivata, sorodnikom naše sožalje!

Zalni koncert v spomin pokoj. kralja Aleksandra I. priredi pevsko društvo »Jadranc« v petek, 8. okt. zvečer ob 8 v frančiškanski dvorani. Ljudski odri imata danes zvečer ob 8 važen sestanek. Vsi!

Mojstrska izpitna predavanja bodo pričela v začetku oktobra. Vršila se bodo v večernih urah. Prijavite se pisмено ali ustmeno v pisarni obrtno-zadružnega referenta na okr. glavarstvu do 5. oktobra.

Dijaške kongregacije imajo v soboto zvečer ob 6 v cerkvi sv. Alojzija večerno pobožnost s priliko za spoved. V nedeljo zjutraj ob pol 7 istam sv. maša s skupnim sv. obhajilom.

Frančiškanska župnija bo v ponedeljek slovesno obhajala god sv. Frančiška. Zjutraj ob pol šestih bo pridiga, nato slovesna sv. maša. Zvečer ob šestih pridiga in večerni blagoslov.

Ljudska univerza otvori letošnjo sezono jutri, v petek, ob 8 zvečer s predavanjem kulturnega filma »Po Donavi od Passaua do Crnega morja«.

Lahkoatletski dvoboj z Julijsko krajino odpovedan

V soboto in nedeljo bi se moral vršiti v Ljubljani lahkoatletski dvoboj med reprezentancama Julijske krajine in Zveze slovenskih lahkoatletskih klubov. Zadnja večja lahkoatletska prireditelja, na katero smo v Ljubljani čakali z velikim zanimanjem, je torej odpovedana zaradi pomanjkanja denarnih sredstev.

Z avtobusom v Trst, dne 10. okt., 24. in 25. okt. in od 30. okt. do 1. nov. Prijave sprejema Izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, telefon šte. 26-45. Vhod iz Prešernove ulice.

Na progah avstrijske, italijanske in madžarske železniške uprave stopi zimski vozni red dne 3. oktobra 1937 v veljavo.

Kulturni koledar

Andreaš Miha

28. septembra 1762 se je rodil v Bistrici v Gornjem Rožu tkalec in pesnik Miha Andreaš. V Podgorju, kjer se je učil tkalstva, se je naučil tudi čitati. Bil je tudi dober cerkveni pevec. Pod vplivom cerkvenega petja in čitva je začel zlagati slovenske posvetne in nagrobne pesmi. Nekaterim pesmim je tudi sam skomponiral arije. Iz ohranjenih tekstov lahko sklepamo, da je imel Miha Andreaš verzifikatorsko nadarjenost, precej čuta za rimo in raznovrstnost kitice.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 30. septembra: Hieronim. Petek, 1. oktobra: Remigij.

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

TEL. 27-30 SLOGA

SIMONE SIMON, očarljiva filmska umetnica, nepozabna iz filma »Matura«, v novem krasnem ljubavnem filmu

Lepi dnevi

TEL. 21-24 MATICA

Zopet po dolgem času komični trio: HANS MOSEK, LEO SLEZAK in ADELA SANDROCK v veliki filmski komediji iz cirkuškega življenja

Cirkus Saran

TEL. 22-21 UNION

Veliki sabavni film

Rotschild

(Hohstaplerji)

V gl. vlogi znani priljubljeni HARRY BAUER

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Glasbeni otroški vrtec. Starše, ki so vpisali svoje malčke v glasbeni otroški vrt na šoli Glasbene Matice ljubljanske vjdno prosimo, da pripeljejo svoje malčke v soboto, 2. oktobra ob 9.00 polno v Lajovčev dvorano v poslopje Glasbene Matice, Gosposka ulica št. 8-III. Do tega časa se sprejemajo tudi novi gojenci. Obenem opozarjamo ravnateljstvo šole na poseben tečaj, ki bo otvorjen tudi s 1. oktobrom in ki ga bo vodil prof. Karel Jeraj, to je namreč tečaj v orkestralnem igranju. Podrobnosti v pisarni Glasbene Matice. V Klubu esperantistov, Cankarjevo nabrežje 7-I, bo v okviru letošnjih zanimivih predavanj danes, 30. t. m. ob 8 zvečer III. letošnje predavanje. Gdč. Cukala Ela bo predavala o Benetkah in kopalšču Lido; g. Kozlevčar Jože o zlatem jubileju esperanta. Obe predavanji bodo spremljale krasne skioptične slike. Vabljeni vsi esperantisti.

Ljubliansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 30. septembra: »Beraška opera«. Premier-ski abonma. Petek, 1. oktobra: Zaprt. Sobota, 2. oktobra: »Beraška opera«. Izven. Nedelja, 3. oktobra: »Taretkinova smrt«. Premier-erski abonma.

»Beraška opera«. Danes, v četrtek, bo v drami premiera tega znamenitega dela, ki je bilo z največjim uspehom vpriporjeno na najrazličnejših deskah Srednje Evrope. Prav gotovo je senzacija, da izvajajo naš dramski ansambl opero. Dirigent Bojan Adamič. Delo ima 10 slik. Odmora sta po 4. in 7. eliki. Prevod proze je oskrbel pisatelj Fr. Albrecht, pesmi pa je prevedel kapelnik Niko Stritof. Uvodne pesmi sta koncipirala ga. Lili Novyeva in dramaturg Vidmar. Premiera je za premierski abonma. Prva repriza bo v soboto kot izven predstava.

Nova komedija na odru naše drame. V uedelo, 3. oktobra bo premiera Suhovo-Kobiljne štiridejanske komedije »Taretkinova smrt«. Delo je prevedel g. Josip Vidmar. Naštudiral je to komedijo režiser Stupica. O delu samem prihodnjič.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 2. oktobra: »Evangeljnik«. Premierski abonma. Nedelja, 3. oktobra: »Pod to goro zeleno«. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 4. oktobra: Zaprt. Torek, 5. oktobra: »Vrag na vasi« — balet. Gos-tovanje Pie in Pina Mlakarja ter dela zagrebškega baleta. Premiera. Izven.

Kienzlova opera »Evangeljnik« je bila prvič javno izvajana 4. maja 1895 v Berlinu. Od takrat dalje je stalno na repertoarju vseh oper, posebno je bila izvajana v prošli sezoni, ko se je proslavila 80 letnica njenega avtorja. Delo ima dvoje dejanj ter se vrši v benediktinskem samostanu in na Dunaju. Muzikalno je delo zelo visoke umetniške vrednosti, polno prelepih, globoko občutenih melodij, je pa tudi vselega značaja, posebno opozarjamo na znano sceno, ki se godi na kegljišču. Naslovno vlogo poje g. Gostič kot gost. Ostalo zasedbo javimo jutri. Predstava se vrši za premierski abonma in je prva redna predstava nove sezone 1937-38.

Razpis

Razpisujem službo zdravnika združene zdravstvene občine Fara pri Kostelu (srez Kočevje) s plačo banovinskega uradniškega pripravnika za VIII. položajno skupino.

Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v državno obošno banovinsko službo v smislu § 3. zakona o uradniških ter zdravniško pripravljalo dobo in vsaj 6 mesecev bolnišarske prakse iz porodništva in ginekologije.

Prosinje je vložiti pri kraljevski banški upravi draveke banovine v Ljubljani do 10. oktobra 1937. Kraljevska banška uprava draveke banovine v Ljubljani.

„Slovenski dom“

se naroča v vseh podružnicah Slovenca, kjer se sprejemajo tudi oglasi za naš dnevnik

Pia in Pino Mlakar

Pia in Pino Mlakar v naši operi. Vsem običevalcem naše opere je v dobrem spominu, kako dovršeno je naštudirala ta umetniška dvojica pred par sezonami znani balet »Punkca«. Letos nam pripravljata novo presenečenje in sicer sta naštudirala Lhotov balet »Vrag na vasi« deloma z našim ansamblom, deloma s sodelovanjem in gostovanjem zagrebškega baletnega ansambla. Sama dva pa bosta plesala dve najglavnejši in najvidnejši vlogi. Balet »Vrag na vasi« je skupno delo koreografov Pie in Pina Mlakarja ter skladatelja Frana Lhotke. Vsak gib, vsak ritem je preštudirano do največje natančnosti in zlit v celoto, ki nam ne kaže samo zunanje dogodka, temveč tudi vse notranje doživljanje, izražene v kretnjah in glasbi. Mirno lahko trdimo, da tako dovršene baletne izvedbe, kakor bo torkova premiera »Vrag na vasi«, že dolgo nismo imeli.

Opozarjamo, da se bo sedaj izvajal ta balet samo trikrat, in sicer izven abonmaja. Premiera bo v torek, 5. oktobra, repriza takoj naslednji dan, 6. oktobra, in nadaljna repriza 11. oktobra. Za tem mora umetniška dvojica Mlakarjevih za teden dni v Zagreb na gostovanje, in od tam v Zürich, kjer stalno delujeta. Vstopnice za torkovo premiero so že v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

Milijonske zemljiške kupčije

Ljubljana, 30. septembra.

Pri obeh davčnih uradih, za okolico in mesto, je bilo v septembru zaznamenovanih nad 100 kupnih pogodb, ki izkazujejo celotno kupno vrednost do 14.000.000 din. Tudi v zemljiški knjigi je bilo septembra zaznamenovanih do 20 prenosov lastniške pravice. O nakupu palače kavarne »Evrope« smo že svoj čas poročali. Novi lastnik je moral plačati skoraj 1.000.000 din za razne prenosne takse. V septembru so bile sklenjene tudi druge, večje kupčije s hišami in zemljišči. V okolici so cene svetu nekako stalne, od 1. din do največ 25 din za m², nasprotno se cene svetu v mestu spreminjajo in varirajo do najvišjega zneska 500 dinarjev za m². Cene se zlasti dvigajo za parcele, ležeče ob glavnih prometnih žilah. Sklenjene in zaznamenovane so bile sledeče kupne pogodbe:

Člani nekdanje Pongratzove rodbine, ki so se izselili iz Ljubljane, kjer so pred 50 in več leti bili ugledna patrijska rodbina, so prodali obširni zemljiški kompleks na Poljanah za 390.000 din. Prodali so obe, že nad 100 let stari hiši št. 43 in 45 ob Poljanski cesti ter velikanski vrt, ki sega tja do stare in znamenite cukrarne. Obe hiši in svet je kupil zidarski mojster Mozetič Josip, stanujoči na Poljanski cesti 47. Od Pongratzovih dedičev so kupno pogodbo podpisali: Oskar Pongratz, graščak v Maruševem, Gvidon Pongratz, graščak v Dornavi pri Ptuj, Pongratz Františka, graščakinja pri Polzeli, grofica Flora Wurmbrand-Stuppach, generalova soproga na Dunaju in Marija Miller-Aichholz, zasebnica na Dunaju. Zanimivo je, da stoji na sadnem vrtu lopa v bližini

cukrarne, do katere ima pravico vsakokratni lastnik cukrarne. To pravico so dali v zemljiško knjigo vpisati Feichter Ivan in Marija ter William Moline, delničarji in ustanovitelji c. kr. priv. sladkorne rafinerijske kompanije, ki je zgradila cukrarno ob Ljubljani. — Posestnik Ivan Teger v Ljubljani je prodal Ivanu Kuštrinu, posestniku v Podlimbarskega ulici ter njegovi ženi dve parceli v k. o. Zgornja Šiška za 105.000 din. Parceli merita 603 m². — Katarina Kmetz roj. Širok, stanujoča na Resljevi cesti, je prodala Antonu Mihovcu, posestniku v Sp. šiški, parcelo št. 471/15 k. o. Sp. šiška v izmeri 548 m² za 100.000 din. — Berdaj Františka je prodala služitelju Stefanu Terglavu in njegovi ženi Tereziji, stanujočima v Kolesijski ulici 4, parc. št. 32/6 k. o., Karlovsko predmestje, s hišico za 61.000 din. — Božena Slezak, posestnica v Zg. šiški, je prodala Gorjanc Alojziji in Albinu, obe zasebnici v Knezovi ul. 59, hišo št. 208 v Zg. šiški za 60.000 din. — Inž. Fran Strukelj je prodal Rešu Antonu, industrijalcu v Zagrebu, parc. št. 271/4 k. o. Petersko predmestje I. del v izmeri 150 m² za 5250 din. — Na Glincah stanujoči Peter Lombardo je prodal zasebnici Jeli Wilfanovi in can. med. Drašku Wilfanu, stanujočemu v Gledališki ulici št. 10, parc. št. 1163/23 k. o. Vič (hiša in vrt) za 80.000 din. — Gregorin Josip, posestnik v Sp. šiški, Gosposvetska c. 1, je prodal Amaliji Tomašičevi, posestnici v Tacnu, parcelo št. 539 k. o. Tacen v izmeri 2712 m² za 12.882 din. — Kovč Janko je prodal Viktorju Deželi, stanujočemu v Jenkovi ulici, parc. št. 779/12 k. o. Slape za 12.250 din.

Štiri knjige o gorah

premaljo; ti drobci so se razgubili kakor suha mljka v pesti. Potreba po planinskem slovstvu, ki bi plemenitilo duha in srce, je postajala dan za dnem večja. Treba jo je bilo na vsak način utesiti.

Pred dobrim letom je bila ustanovljena založba »Planinska Matica«, ki si je zastavila nalogo, da bo ljubitelje gor seznanjala z domačim in tujim planinskim slovstvom. V prvem letniku je izdala štiri knjige, ki so razveselile vse narotnike in dosegle, da so začela prihajati številna naročila iz vseh krajev — zlasti še, ker so bili plačilni pogoji ugodni (20 din na mesec). Zanimanje pa se je zadnje čase še stopnjevalo, saj je začela založba za svoje naročnike izdajati brezplačno, lepo ilustrirano mesečno revijo, ki se dotika preloženih planinskih vprašanj ter z znanimi planinci, ki pri njej sodelujejo, vsak dan pridobiva na ugledu in na vrednosti.

V minulem letu je »Planinska Matica« izdala štiri knjige: Gustav Renker, Pet mož grad pot, Zbrani spisi dr. Klementa Juga, Eugène Rambert, Svizec z obratnice ter zbirko raznih avtorjev s skupnim naslovom V borbi z goro.

Dosedanja srečanja Jugoslavije in Češkoslovaške

Naša državna nogometna reprezentanca je odigrala dosedaj že 18 tekem s češkoslovaško reprezentanco. Od teh srečanj so jih Jugoslavlani izgubili enajst, dobili štiri, neodločene za bile tri tekme. V 18 tekмах so Češkoslovaki zabil naš reprezentanci 63 golov, Jugoslavlani pa samo 31. V zadnjih letih rezultati mednarodnih srečanj niso več tako porazni kot so bili v prvih letih.

Pregled vseh dosedanjih tekem:

1. 1920. v Anversu 7:0 za Češkoslovaško; leta 1921. v Pragi 6:1 za Češkoslovaško; 1. 1922. v Zagrebu 4:3 za Češkoslovaško; 1. 1923. v Pragi 4:4; 1. 1924. v Zagrebu 2:0 za Češkoslovaško; 1. 1925. v Pragi 7:0 za Češkoslovaško; 1. 1926. v Zagrebu 6:2 za Češkoslovaško; 1. 1927. v Beogradu 1:1; 1. 1927. v Pragi 5:3 za Češkoslovaško; 1. 1928. v Pragi 3:1 za Jugoslavijo; 1. 1928. v Pragi 7:1 za Češkoslovaško; 1. 1929. v Zagrebu 3:3; 1. 1929. v Pragi 4:3 za Češkoslovaško; 1. 1931. v Beogradu 2:1 za Jugoslavijo; 1. 1932. v Pragi 2:1 za Češkoslovaško; 1. 1933. v Zagrebu 2:1 za Jugoslavijo; 1. 1934. v Pragi 3:1 za Češkoslovaško; 1. 1935. v Beogradu 0:0.

Za nedoljško mednarodno tekmo je svoje sodelovanje odpovedal Moša Marjanovič, češ da se mora zdraviti z zdravilnimi kopelmi. Zvezni kapitan je dočel, da bo na mestu srednjega napadalca v Pragi in Varšavi Ico Hitrec. Napad bo torej igral v tej le postavi: Medarič, Valjarevič, Hitrec, Vujađinovič in Pleše.

Od drugih igralcev zaenkrat še ni nihče odpovedal svojega sodelovanja.

Od tu in tam

Krajevni odbor JRZ v Kamniku vabi vse člane te organizacije na občni zbor, ki bo v nedeljo 3. oktobra ob 10.00 polno v dvorani društva »Kamnik«. Na občnem zboru bo podal kratko politično poročilo g. dr. Zvolke. Na dnevnem redu bo tudi poročilo o novi občini in nalogah njenih zastopnikov. Izvoljen bo tudi novi odbor. Vabljeni so na občni zbor tudi člani JRZ iz priključnih vasi, t. j. iz Podgorja, Tunjic, Mekinj, Nevelj in Palovci.

Sporazum so podpisali včeraj dopoldne v Dubrovniku naši in nemški gospodarski strokovnjaki. Z vprašanji, ki se v prvi vrsti tičejo obiska nemških turistov v naši Dalmaciji, so se bavili zastopniki naših in nemških gospodarskih krogov že od 10. septembra. Glavna točka teh razgovorov je bila ureditev vprašanja deviz, ki so potrebne za potovanje v Jugoslavijo, pa tudi samega načina, kako naj se v bodoče izdajajo te devize. Po dosedanjih vestih je sporazum, ki je bil včeraj dosežen in podpisan, za Jugoslavijo še dosti ugoden. Po tem sporazumu je predvidena v bodoče večja vsota kot dosedaj in bo stopil v veljavo tudi primernejši način dobave deviz. Vsi naši prizadeti krogi so z veseljem pozdravili ta uspeh pogajanj in se nadejajo, da bomo prihodnje leto imeli v Dalmaciji večji obisk Nemcev, kakor pa je bil letos.

Ker je pri zadnjih državnoborskih volitvah enostavno dal zapreti svojega protikandidata, se je moral zagovarjati pred sodiščem v Jagodini Aleksander Ibrošanec. Njegov protikandidat je bil pristav vladne stranke Gjoka Petković. Petković je bil tedaj zaprt tri dni tako, da res ni imel prilike, da bi mu bil 5. maj prinesel poslanski stolček. Po neki neuspeli konferenci bivšega ministra Velje Popovića so enostavno prišli ponj varnostni organi ter ga odpeljali v zapor. Mnogo mu niso pojasnjevali, zakaj je aretiran, saj takrat ni bila ta navada. Sodišče je sedaj Aleksandra Ibrošanca obsodilo na mesec dni zapore in na plačilo stroškov pravnega postopanja. Spet ena od cvetk ki so bile vsajene v zlati dobi večne JNS-pomladi!

Zaradi komunistične propagande je obsodilo državno sodišče za zaščito države Radovana Vukovića in njegove tovariše. Vukoviću je sodišče prisodilo pet let robije in 9 mesecev zapore.

Cerkev se je podrla v vasi Gornjem Docu v Dalmaciji. Cerkev je posvečena sv. Františku. Podirati se je pričela ravno tedaj, ko so na njej nameravali zgraditi novo streho. Sreča je bila, da ni prišlo pri tem do kakih številnejših človeških žrtev. Le en sam delavec je bil zlahka ranjen. Materialna škoda pa je precejšnja. Kmetje pa so se vseeno, čeprav se zavedajo, da jih bo stalno mnogo truda in denarja, odločili, da cerkev obnove.

Na cirkuški predstavi v Zemunu so imeli res cirkus. Kot zadnja točka je bila na sporedu rokoborba med Osmanom Kadrovičem in Josefom Kochom. Zmagovalec naj bi dobil 2500 dinarjev nagrade. Mesto nagrade, pa je ta dva tekmovalca, s katerima občinstvo ni bilo zadovoljno, doletelo nekaj drugega. Ko je Kadrovič položil Kocha k tlom, je navadilo na njega nekoliko Kochovih prijateljev, čeprav je občinstvo bolj simpatiziralo z Bosancem Kadrovičem. Kochovi so začeli Kadroviča pretepati tako, da je padel v nezavest. Moral so ga prepejati v bolnišnico, kjer se je po dveh urah le prebudil iz nezvesti. Taki zmaguje na jugu tudi pri drugih tekmah pogosto le občinstvo.

Astronomski observatorij so zgradili v Zagrebu na Maksimirju. Observatorij ni bogve kako velik. Razdeljen je v dva dela. Sestoji iz same opazovalnice s potrebnimi aparati v drugem delu pa so prostori za administracijo. Zgraditev te ustanove ni zahtevala žrtve težkih milijonov pač pa je observatorij zgradila le zasebna inicijativa nekaterih hrvatskih rodoljubov na zagrebškem vseučilišču. Hrvatje s ponosom pišejo, da je opazovalnica zgrajena izključno samo z njihovim denarjem in s trudom slušateljev tehniške fakultete v Zagrebu. Zgradba pa je vseeno stala 300.000 dinarjev, čeprav je navidez ekromna. Včeraj ob 10.00 polno so jo slovesno izročili v uporabo zagrebški tehniški fakulteti. Tudi ta izročitev je imela značaj ekromnosti.

Zagonetni napad v brzovlaku na progi Belgrad-Zagreb, ki je bil izveden pred nekaj dnevi, je sedaj le pojasnjen. Napadalec so že tedaj takoj na njegovem begu ujeli orožniki in ga ranili. Sedaj so ugotovili, da te rane niso bile tako nevarne, kakor so prvotno mislili in da se je napadalec ves ta čas, odkar je v bolnišnici, le bolj potuhnil. Zanesljivo je sedaj tudi ugotovljeno njegovo pravo ime. Napadalec se piše Rado Kolarič. Zaelisujejo ga v Zagrebu. Pred policijo je izjavil, da je doma iz Srbobrana in da je star 27 let. Tudi to je priznal, da je zaradi vlovov predsedel že šest let robije. Pri zaslišanju je glede svojega zadnjega napada povedal, da je nameraval izvršiti razbojništvo zaradi tega, da je prišel do denarja. Hesa, ktereja je Kolarič vzel na piko, se mu je zdel najboljša žrtev. V železniškem vozu je udaril Hesa po glavi s prazno bombo.

Kjer je nekoč stala v Petrogradu tovarna olja, grade novo tovarno, v kateri bodo predli volno. Lastniki te tovarne so belgrajski tovarnarji Milinčiči. Nekaj strojev so v tovarni že namestili. Cenijo, da bo tu lahko dobilo dela okoli 600 delavcev.

Cebelarji v okolici Karlovca letos niso nič kaj zadovoljni. Cebelice so v teh krajih imele slabo pašo zaradi tega, ker je bilo neprestano deževno vreme. Ze davno niso »pridelali« ti cebelarji tako malo medu kot letos. Cebele niso niti toliko nanosile, da bi se same preživlele čez zimo. Zato so se tamkajšnji cebelarji obrnili na bansko upravo, da jim dovolijo nabavo sladkorja, ki zanj ne bi bilo treba plačati trošarine. Cebelice se na trošarino tudi nič ne razumejo.

Novo tovarno za konzerviranje sardin so v zadnjem času zgradili v Splitu. Tovarna leži na epijski zabodni obali. Postavili so vanjo tudi že vse potrebne stroje in je tovarna tudi že začela obratovati. Vse skupaj imamo sedaj na našem Erimorju 15 tovarn za konzerviranje sardin.

Nevarna kužna bolezen tifusa se je v nešteti primerih zadnje čase pojavila po vaseh, ki leže v dolini reke Lonje v Slavoniji. Tu so vsako leto skoro na vrsti velike poplave, zaradi katerih je vsa ta okolica precej zamočvirjena in nezdružna. V bolnišnico v Sisku vsak dan pripeljejo precej novih bolnikov. V vasi Sviničko, pravijo, da ni človeka, ki še ne bi bil zbolel za tifusom. Letos so se roki komarjev, ki razširjajo to bolezen, izredno povečali, ker je deževno vreme prav ugodno za njihovo razmnoževanje. Mislijo, da bi se tifus napravilo konec na ta način, da bi po močvirjih, kjer se pojavljajo malarčni komarji, zaredili neke vrste ribice, ki jih imenujejo gambuzije in ki jih iz Amerike uvažajo v Evropo nalašč za boj proti malariji.

Skrivnostni diktator Japonske

V skromni hišici na koncu ozke slepe ulice v Tokiju živi skrivnostni starec 85 let, Tojama Muru, čigar ime samo že zadostuje, da od strahu pobledi vsak japonski velebogataš in vsak tudi najmočnejši politik. Tojama je namreč vrhovni poglavar tajnega društva »Črni zmaj«, ki vrši kruto, nepriestansko in neizprosno strahovlado nad Japonci.

»Črni zmaj« temelji na japonskem narodnem duhu, ki zahteva popolno predanost, odvisnost na življenje in smrt posameznika državi in cesarju, ki je utelešena država. Iste temelje in zahteve ima tudi društvo »Mladih častnikov« ali »Obnovitev Soua«. Vodje »Črnega zmaja« zahtevajo povratek svojega naroda k starim, stoletnim, pristnim japonskim običajem, k svoji narodni preprostosti in skromnosti ter neusmiljeno pobijajo vse poskuse evropskih kulturnih držav, da ne bi zanesle med japonsko ljudstvo svojega pomehkuženja in gnolobe svoje »visoke civilizacije«.

Ce se kdo pregreši zoper načrt »Črnega zmaja«, pa naj bo grešnik najbogatejši bankir ali najvplivnejši državnik ali tudi najožji prijatelj Tojama, bo zapadel smrti. Tojama v svojih bedehih sanjah, obdan po zvestih učencih, ki so vsako minuto pripravljeni dati življenje za svoj ideal, samo izreče kako ime, čigar lastnik se je pregrešil zoper narod, pa bodo drug dan že časopisi poročali, kako je bil ta in ta usmrčen. Marsikak hara-kiri (japonski samomor) bi znal razložiti samo Tojama, ki celo odkritosrečno joka za prijateljem, katerega je sam dal umoriti. To je izpolnjevanje dolžnosti domovinske ljubezni, ki ne pozna nobenega podkupovanja in ki v tolikem obsegu nima primera v vsej človeški zgodovini!

V tej strahovladi je tudi rešitev uganke, zakaj so vsi Japonci brez razlike stanu tako konservativni in skrajno postrtovalni za dobro svoje domovine.

Druga, navidez nerazumljiva, poteza značaja Tojame je njegovo prisrčno

prijateljstvo do generala Čankajška

ki je, dasi je Kitajec, sklenil s Tojama krvno prisego. Ko je Čankajšek prišel na oblast in začel boj proti komunizmu, je obiskal svojega mogočnega prijatelja v Tokiju. Tojama mu je naročil, naj začne s pomočjo Japoncev presnavljati, urejevati in modernizirati Kitajsko in se neusmiljeno bori proti komunizmu.

Danes, ko divja na Kitajskem kruta borba med Kitajci in Japonci, pravi Tojama, ki je polkolje začel, da je izredno zadovoljen s svojim »učencem«, pa naj se svetu še tako neverjetno zdi. Če je namreč prišlo do pokolja, so temu krivi Čankajškovi nasprotniki na Japonskem in na Kitajskem, ki niso hoteli dovoliti, da bi si Kitaj in Nipon delila miroljubno delo preosnove kitajskega ozemlja in se skupno borila proti komunizmu; Čankajšek sam pa skuša dajati svojemu učitelju čim večje zadovoljstvo.

Tojama je neizprosni sovražnik ne Rusije, ampak njene vlade, krivičnosti in nasilja komu-

nizma. Po njegovem mnenju je komunizem bistveno krivičen, Rusija pa je že od nekdaj skušala s silo vpadati na Japonsko; zaradi tega je tudi Tojama zahteval prvo rusko-japonsko vojno. Princ Ito, takratni prvi minister, je imel pod pritiskom Tojame na izbiro: napoved voje Rusiji ali hara-kiri. Odločil se je za vojno. Tudi sedaj Tojama zahteva vojno proti Rusiji. Komunizem je treba pobiti, potlačiti, uničiti. Zal, da je naletel na take ovire na Kitajskem!

Čislano ime Šmid

Da je bil neki angleški znanstvenik res potrpežljiv, priča njegova tabela, ki kaže katera imena, oziroma katera pisanja so med ljudstvom najpogostejša. V vsaki deželi je prav gotovo vsaj nekaj imen bolj v navadi ali v čisljih. Še bolj pa bo prav, če rečemo, da takšna imena ljudje podedujejo in tako sami nimajo prav nobenih zaslug, da se pišejo tako in ne drugače. Med vsemi imeni, ki jih je spravil omenjeni angleški znanstvenik v svojo tabelo, je največkrat zapisano ime Schmidt z vsemi svojimi variantami, kakor so Smith, Smyth, Smit, ali celo Szmyt. Dolga leta je zbiral te, zanj in morda še za koga drugega zanimive šmide. Če so že drugi narodi prikrili to ime po svoje, bi tudi Kranjci smeli pisati tako, ne? Naštel je celih 13 milijonov ljudi, ki nosijo to ime. Pri nas se menda še ni pojavil nihče, ki bi mu prišlo na misel, da bi bilo dobro šteti različne Kovače ali druga imena.

Ali je astrologija vražarstvo?

Vse do najnovejšega časa je svet gledal na astrologe (ljudi, ki skušajo iz položaja zvezd prerokovati bodočnost) kot na nekake čarovnike, skrivnostna bitja, ki so z kdo ve kakimi skrivnimi, strahotnimi bitji v zvezi. Da bi svoj tajinstveni vpliv na ljudi še pomnožili, so se oblačili v skrivnostna zamotana oblačila, se obdajali z najčudovitejšimi liki: risbami, modeli zvezd in ozvezdij, z raznovrstno šaro starih srednjeveških alkimistov in drugih čarodajnih kuharjev in mazačev. Res je, da je bilo med njimi mnogo sleparjev, ki so hoteli izkoristiti svoje dobro namazane jezike tako, da so ljudem za dobro plačilo nakvasili razne prerokbe in svarila za življenje, vendar pa je bilo med njimi tudi nekaj res pravih učenjakov. Tudi strogi razumnstveniki, ki so vedno zaničljivo odklanjali vse, kar se ne da otipati, so začeli danes z drugačnimi očmi gledati na astrologijo kot znanost nepoznatih in nevidnih sil.

Proučevanje kozmičnih žarkov, s katerimi se znanstveni svet še nikdar ni tako vneto pečal kakor danes, je učenjakom odprlo oči, da se morajo vendarle zanimati tudi za to, kar ne morejo razrežavati samo s svojimi noži; pokazalo jim je sile, za katere še nihče točno ne ve, od kod so in obrnilo njihovo večjo pozornost na astrologe,

Nemške zverine

Mi raje štejemo kovače. Celo te navadno tako malo cenimo, da jih pišemo kar z malo začetnico. — Na Srbskem bi morda prišli do lepših števil, če bi začeli šteti različne Petroviče, Pavloviče, Markoviče, Jankoviče in druge -iče. Tam s Kovači niso zadovoljni, še manj pa s kovači.

Hiše pod zemljo in morjem

Bombniki, kakršne bodo v bodoči vojni, če pride do nje, uporabljali, so prisilili človeka do tega, da je začel razmišljati, kako bi si postavil svoj dom tako, da bi bil pred napadi z zraka čisto varen. Angleški arhitekt je že zgradil nekaj takšnih varnih hiš. Med njimi so hiše najrazličnejših tipov od stanovanjskih do krasnih malih vil. Stavbe so zgrajene pod zemljo in so preskrbljene z vsem, kar vidiš v dosegljivih nadzemskih hišah. Imajo celo umetno dnevno svetlobo. Poleg tega so dobro za-varovane, da ne bi mogli vanje prodreti strupeni plini, obdane pa so okrog in okrog z dober meter močnim železobetonom tako, da jim ne more do živga še tako strašna bomba. Iz vsake takšne hiše moli periskop, da prebivalci lahko na varnem opazujejo, kaj se vse godi v okolici nad zemljo.

Za drugo vrsto hiš pa se je odločil v Palm-beachu v Kaliforniji neki John Edgerton. Ta je začel graditi hiše iz stekla in sicer pod morsko gladino, kakšnih osem metrov globoko. Za takšne hiše se najbrž ni odločil morda iz strahu pred bombnimi napadi, pač pa le, da bi mogel iz neposredne bližine opazovati življenje morskih rib. Hišice imajo dvigalo, ki vozi po potrebi v nadmorski svet.

Radio

Drugi programi

Cetrtek, 30. sept.: 12.00 Čiški in slovaški narodni napipi (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Cas, spored, obvestila — 13.15 Koncert Rad. orkestra — 14.00 Vreme, borza — 18.00 Zborovske pesmi (plošče) — 18.40 Prosvetni spored prihodnjega leta (z. Vinko Zor) — 19.00 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Min. za telesno vzgojo — 19.50 Deset minut zabave — 20.00 Za dobro voljo! Sodelujejo: Gregorčev pibnihi kvintet in tiorcet Stritar — 21.15 Schumann: Otroški prizori (plošče) — 21.30 Koncert Radijskega orkestra — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Radijski jazz, vmesne speve poje g. Mirko Premec.

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 30. septembra. Belgrad-Zagreb: 20.00 Orkestralni koncert; 21.00 Planino; 21.30 Narodne pesni — Dunaj: 19.25 Tirolske pesni; 20.25 Schumannov koncert za klavir in orkester; 21.00 Zabavni koncert; 22.20 Plesna glasba — Budapest: 19.30 Igra; 21.35 Operni orkester; 23.00 Jazz — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert — 21.00 Igra — Rim-Bari 21.00 Igra; 22.15 Izbrane pesni — Praga: 19.15 Radijski film; 20.55 Orkestralni koncert — Varšava: 20.00 Simfonični koncert; 22.00 Plesna glasba — Berlin - Hamburg - Frankfurt: 20.10 Plesni večer — Königsberg: 20.10 Opera — Lipsko: 20.10 Vesele melodije — Strasbourg: 21.30 Orkestralni koncert.

logija nam brez prevelikega in preučenega razlaganja pokaže skrivne vezi, s katerimi je naša usoda privezana na radioaktivne sile ozvezdij.

Najmanjše porcelanaste posodice na svetu. Izdelal jih je Nemeč Kretschmar (mogoče celo Kerčmar!) in se je ukvarjal z njimi več let. Koliko so velike, najbolje vidimo, če jih primerjamo z roko, na kateri so zložene. Iz njih najbrž ne bo priporočljivo jesti...

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

»Visokost, saj veste, da je vaš pokojni oče prejemal od angleške vlade letno rento za velike zasluge, ki jih je izkazal naši državi... Z njegovo smrtjo je sama po sebi ustavljena tudi ta podpora, ki je bila namenjena... njemu osebno...«

Surat kan si je pogladil brado in nekaj časa molče gledal pred se, preden je odgovoril na to jasno ugotovitev sira Harcourta:

»Bodite prepričani, da bom storil vse, kar bo v mojih močeh, da prepričam vse navabe v svoji državi, da je to vaše stališče pravilno. Vsem bom dejal, da tega koraka angleške vlade ne smejte smatrati za znamenje neprijateljstva... Ukrenil bom vse potrebno, da bom preprečil vsako izražanje nevolje od podložnih mi knezov, ki morda ne bodo tako uvidevni, kakor jaz...«

Surat kan se je komaj zaznatno nasmehnil, nagnil glavo in se začel poigravati z gubami na svojem svilenem plašču. Molčal je in čakal, kaj bo angleški diplomat odgovoril na to njegovo prikrito izzivanje, ki je kljub temu, da je bilo izrečeno s prijaznim glasom, vendar imelo grozilen prizvok.

»Visokost, globoko sem prepričan, da vam bo uspelo kneze pregovoriti za to, kar vam bom zdaj v imenu svoje vlade razložil. Trdno upam, da boste s svojo modrostjo pripravili svoje ljudi do tega, da se bodo ogibali vsake sovražnosti, ker bi moja vlada ničesar ne obžalovala tako zelo, kakor da bi bila prisiljena začeti vojno s hrabriimi in viteškimi plemeni v Suristanu.«

Ko je Harcourt izrekel te besede, je gledal kanu mirno v oči, ker je bil prepričan, da je spretno odbil kanovo prikrito grožnjo in pokazal, da se Anglija ne boji indijskega izzivanja in da je pripravljena svoje pravice braniti z orožjem.

Kan se je nedolžno nasmehnil:

»Kdo pa govori o vojni?«

»Jaz sem omenil samo skrajne posledice vsakega nasilnega dejanja, ki bi ga zagrešila vaša plemena, če bi se poglavarji upirali, ker je vam in s tem posredno tudi njim vzeta letna rent, ki smo jo, ponavljam še enkrat, nakazovali vašemu očetu in samo njemu, ker je on osebo storil velike usluge angleški vladi. Zatrđno upam, da se moja vlada ni zmotila, ko je računala na zvestobo indijskih plemen.«

»Tudi meni ne ostaja nič drugega, kakor da upam...« se je zagonetno nasmehnil Surat kan. »Upanje in zaupanje, to sta dve čudoviti lastnosti, ki jih moremo šele tedaj prav ceniti, kadar jih izgubimo.«

Več kakor uro dolgo je tekla ta razgovor med maharadžem in angleškim diplomatom. Več kakor uro dolgo so padale besede, izrekanе s prijaznim glasom, zaupno in kakor med odkritostnimi prijatelji.

Tako Surat kan kakor sir Harcourt sta dobro vedela, da je do končne odločitve prišlo že pred začetkom tega razgovora, ker je vsaka stranka bila prepričana, da nasprotnik ne bo odnehal.

To je bilo prvo razdobje v dvoboju, ki bi se po načrtu, dogovorjenem vnaprej, moral končati kot nič nevaren spopad, kot uvodna igra v boj, ki bi moral šele slediti.

Maharadža pa je vendar poskušal, da bi s pritajenimi grožnjami Angleža prestrašil, ker vendarle ni natančno vedel, ali ima ta diplomat kaj pooblastil od svoje vlade za to, da bi sklenil kak sporazum.

Sir Harcourt pa je tudi poskusil vse, da bi zvitega Indijca pripravil do nove prijateljske pogodbe, čeprav je dobro vedel, da vse te pisane pogodbe niso prav dosti vredne, zlasti ne tu v Indiji, kjer so Angleži le z največjimi žrtvami mogli vzdrževati

videz nekake oblasti. Vendar si je diplomat z vsemi močmi prizadeval, da bi mogočnega kana pridobil za navidez miroljubno angleško politiko, zraven pa se izognil sleherni, tudi najmanjši finančni obveznosti.

Surat kan je prav tako kakor sir Robert Harcourt ljubil vladne razgovore, v katerih so prihajali na spored politični razlogi in pritajene grožnje. Vendar je bil eden kakor drugi prepričan, da vse skupaj nima nič smisla. Harcourta je le jezila misel, da se je staremu maharadži tako dobro posrečilo prikrivati pravi namen. Diplomati prav za prav po tem razgovoru ni vedel, kako poročilo bo mogel poslati svoji vladi. Ali se bo maharadža udal v svojo usodo in se ne bo maščeval nad Angleži, ker so mu ustavili letno rento, ali pa se pripravlja na odkrite sovražnosti do njih?

Nazadnje je Surat kan dejal svojemu gostu:

Foto Warner Bros

Surat kan in angleški odposlanec se pogovarjata